

Kortfattet forklaring av personkreditt - forbruker

Du er i ferd med å inngå en avtale om personkreditt, eller lønnskotokreditt som det også kalles. Det er en form for personlig kassekreditt. Det er viktig at du forstår hva dette er, og at du er sikker på at denne kreditten passer for behovet ditt. Les derfor grundig gjennom denne forklaringen, selve kredittavtalen og de "Standardiserte europeiske opplysninger om forbrukerkreditt" (SEF-opplysninger).

Ta kontakt med oss i banken om det er noe som er uklart - vi ønsker at du skal forstå avtalen fullt ut før du undertegner.

Hva slags kreditt bør du velge

Personkreditt passer best når du har behov for løpende kreditt som kan svinge litt fra måned til måned, f.eks. for å jevne ut store utlegg som kommer med ulike mellomrom. Skal du bruke lånet til ett stort utlegg, f.eks. oppussing av bolig, vil nok en vanlig nedbetalingskreditt eller "gjeldsbrevlån" passe bedre – da får du nedbetalt kreditten og blir ferdig med den i løpet av noen år. En mellomøsning kan være en såkalt rammekreditt med pant i bolig, der du uten nærmere formaliteter kan trekke på kreditten igjen innenfor den avtalte kredittrammen.

Det koster å ta opp kreditt, både i form av renter og etableringsgebyr mv. Er det tale om mindre beløp, bør du vurdere om du i stedet bør spare opp en "buffer" på lønnskontoen din og bruke den til å jevne ut regninger fra måned til måned.

Effektiv rente

I SEF-opplysningene finner du *effektiv rente*. Denne omfatter i prinsippet alle kostnader ved kreditten, og beregnes på samme måte av alle kredittgivere. Effektiv rente er derfor et godt hjelpemiddel dersom du har fått tilbud fra flere banker og skal vurdere hvem du vil inngå avtale med. Slik sammenligning av effektiv rente er enklest dersom kredittbeløpet er det samme - på grunn av eventuelt etableringsgebyr mv. vil effektiv rente ofte bli høyere for en liten kredittramme enn for en større.

Løpende kreditt

Personkreditt innebærer at du får en bestemt kredittramme, knyttet til brukskontoen din. Det vil si at du kan belaste kontoen ikke bare ned til null, men også videre, så lenge du holder deg innenfor kredittrammen. Men kredittrammen må du respektere - fortsetter du å trekke på kontoen din etter at kredittrammen er nådd, er det et brudd på avtalen.

Personkreditt betales ikke tilbake ved fastsatte avdrag, men dekkes inn helt eller delvis når det kommer innbetalinger på kontoen, f.eks. lønn eller pensjon. Og når lånesaldoen er lavere enn kredittrammen, kan du trekke på personkreditten igjen.

Personkreditt er ment å fange opp utgifter som varierer fra måned til måned, det vil si forutsetningen er at den skal variere. Dersom personkreditten hver måned er trukket fullt ut før månedens lønn eller pensjon kommer inn, er den i realiteten blitt en fast kreditt. Da vil du kunne være bedre tjent med å avtale med banken å overføre den til et nedbetalingslån, slik at du engang blir ferdig med den.

Husk at all kreditt må betales tilbake

Også personkreditt må betales tilbake en gang. Løpende renter og gebyrer må også betales. Dersom du hittil stort sett har brukt det du har tjent hver måned, må du redusere forbruket for å kunne betale personkreditten. Du må også ta

høyde for at renten kan gå opp. Så galt kan også skje at du blir syk eller mister jobben. Denne risikoen må du veie mot ønsket om å kunne gjøre nå det du planlegger.

Angrerett

I de fleste tilfeller vil du kunne angre på kredittavtalen innen 14 dager. Men det koster - du må betale renter for den tiden du har utnyttet kreditten. Underskriv derfor ikke avtalen om personkreditt uten at du har tenkt nøye gjennom at du vil ha den.

Du kan når som helst velge å si opp avtalen om personkreditt og nedbetale lånesaldoen, dersom du ser deg best tjent med det. Også dette er en form for "angrerett". Ved slik førtidig tilbakebetaling betaler du renter for den kreditten du har utnyttet bare fram til du har tilbakebetalt den. Du får imidlertid ikke tilbake bankens gebyrer eller andre omkostninger.

Oppsigelse og førtidig forfall

I noen tilfeller er det avtalt en form for nedbetaling av personkreditt, ved at kredittrammen reduseres (nedtrappes) litt hver måned og til slutt opphører. I andre tilfeller løper kreditten inntil videre og er i prinsippet tidsbegrenset. En slik tidsbegrenset kreditt kan banken si opp, med to måneders varsel.

Etter forholdene kan banken også sperre en tidsbegrenset kreditt for videre trekk. Det betyr i så fall at kreditten vil bli sperret umiddelbart for videre utnyttelse, og at du må tilbakebetale innen to måneder.

Uansett om kreditten er tidsbegrenset eller ikke, har banken i visse tilfeller rett til å kreve at kreditten betales tilbake fullt ut etter et kort varsel. Det gjelder f.eks. dersom du misligholder kredittavtalen vesentlig, du dør eller går konkurs mv. I varslet vil banken gi en frist for å rette på forholdet, for eksempel til å stille ny sikkerhet.

Rente og provisjon

Du betaler rente av den kreditten du har benyttet til enhver tid, dvs. ikke av hele kredittrammen.

I tillegg til renten betaler du vanligvis en provisjon hvert kvartal. Provisjonen regnes av hele kredittrammen, ikke bare av den kreditten du har brukt til enhver tid.

Mange banker krever en *utnyttelsesprovisjon*, som slår inn når utnyttet kreditt overstiger en viss andel av kredittrammen. Det kan alternativt avtales en *debet terskelrente* av den delen av utnyttet kreditt som overstiger en viss andel av kredittrammen. Det framgår av utfyllingsdelen av kredittavtalen hva som ligger i bankens tilbud her. En ren kombinasjon av rente og provisjoner innebærer at kostnaden pr lånt krone blir høyere jo mindre du trekker på kreditten, men utnyttelsesprovisjon/debet terskelrente vil kunne utjevne dette.

Dette er nokså komplisert. Høye provisjoner vil kunne gi lavere rente, og motsatt. Det viktigste for deg til syvende og sist er hva du skal betale i kroner og øre for kreditten. Det vil *effektiv rente* være et godt mål på, som forklart ovenfor. Effektiv rente beregnes ut fra at du utnytter hele kreditten, og all provisjon, rente og omkostninger er tatt med.

Endring av rente og provisjon

Kreditten løper ofte over mange år, og bankens kostnader til innlån vil som regel endre seg. Derfor har banken rett etter avtalen til å endre lånerenten din.

Personkreditt avtales så godt som alltid bare med *flytende rente*. Da vil banken kunne endre renten til enhver tid, vanligvis med seks ukers varsel til deg dersom renten går opp. Det samme gjelder satsene for provisjon og løpende omkostninger.

Hva skjer om du ikke klarer å betale

Ta kontakt med banken snarest mulig dersom du ikke klarer å håndtere kreditten, f.eks. dersom du blir arbeidsløs. Svært ofte klarer en å finne løsninger bare en snakker sammen og kommer fram til en avtale. Det samme gjelder dersom du helt kortvarig har behov for større kreditt enn den avtalte kreditt-rammen - du må ikke overtrekke personkreditten uten uttrykkelig samtykke fra banken.

Dersom du misligholder kreditten, vil banken beregne forsinkelsesrente av trukket beløp av den utnyttede kreditten. Forsinkelsesrenten er fastsatt ved offentlig forskrift, og er i praksis mye høyere enn den avtalte renten for nedbetalingskreditt i bank. I tillegg til forsinkelsesrente kommer gebyrer etter inkassolovens regler.

Ved mislighold av lånet risikerer du at banken krever salg av eventuelt pant du eller andre har stillet som sikkerhet. Banken kan også kreve betaling av eventuelle kausjonister for lånet.

Selv om pant selges, og kausjonister betaler, kan det være at det ikke dekker kreditten din. Slik restgjeld vil du fortsatt være ansvarlig for. Og kausjonister, og de som har stilt pant for kreditten din (såkalte realkausjonister) vil kunne kreve regress av deg, dvs. at du må erstatte dem det tapet de har lidd.

Husk også at mislighold av lån kan føre til betalingsanmerkninger. Slike anmerkninger har også andre, framtidige kredittgivere tilgang til. Det vil kunne gjøre det vanskeligere for deg å få lån senere.

Dette er en kortfattet og forenklet orientering. De fulle vilkårene finner du i kredittavtalen. Ta kontakt med oss i banken dersom det er noe du vil ha forklart nærmere.

Til gjennomsyn